מתמורה ה"ג פי' יקר, ועי' או"ש שם. (ג' קה"י)], ג) [ב"מ נו.],

ד) ודף כח.ן, ה) ול"ל מנחות ה:ן,

כיוצא בה ישמע מינה תלת (י) יש"מ

קדושת דמים נדחה וש"מ בעלי (מומין)

נדחין ושמע מינה דיחוי מעיקרו הוי דיחוי

עין משפם נר מצוה

ב א ב מיי׳ פ״ג מהל׳ ממורה הלכה ג: הנכה ג: בא ג מיי שם פ"ב הלכה א: בב ד מיי פ"ז מהלי ערכין הלכה ח ט: בג ה מיי שם הלכה ז:

הגהות הגר"א

[א] גם' סיפה. גרש"י ל"ה וחי ס"ד לישנה דהיתפוסי הוא מי תפסן פדיונן אמר כו':

מוסף רש"י

קדושת דמים נדחה. יש תורת קרושת זכנה בדווה. עם מותם דימוי בדבר שאינו קדוש אלא לדמיו, כגון זו שממחילה לא הקדישה אלא לדמיה שממכר ויקדשו דמי חליה. שהרי ליהרב לחצאיו לא הימה ראויה ואפילו הכי מלמדן כחימנים מחים ומפים הכי חל עליה חורת דיחוי לדחות מעל המזבח לעולם ולא אמרינן אין דיחוי אלא בדבר שהוקדש לגופו ליקרב (קדושין ז: וכעי"ז פסחים צח. וזבחים יב: וכריתות כז.) **דהואיל** ונדחה ידחה. ולא תימא איו דיחוי ומנוס ימוס, ומו שינוס מין זימוי בקדשים אלא הקדוש לגופו ונדחה מהקריב, אבל קדושת דמים לא אלימא למימר ביה חורת דיחוי, ואי אתיא לה שעת הכשר הקרצה כגון הכח דחזר ולקח חליה תקרב (פסחים שם). ל"ח יש דיחוי בשביל (פסחים שמ), ל"א יש דיחוי בשביל הדרוש של פרע לקנות חלים של הדרוש של אל פרע לקנות חלים מבירון של אל קניה לי של מבירון לא קניה לו מבסקרישה, שעדיון לא קניה חלים מבסקרישה, שעדיון לא קניה חלים מבירו האינו נראם לתוור ובחוש מש. בעל היים גדחין הדחי ביתה ששל לכשונלים למה שהיחה ביתה של לכשונלים למה שהיחה ביתה של לכשונלים למה שהיחה ביתה של לכשונלים למה של היועה של אל בועם בחומות של השביעה אל אל בועם בחומות של השביעה של (פטחים צח.) אם נדמו ידמו לעולם יאיכא למ"ד (יומא סד.) איו דיחוי אלא בשחוטין אבל בעלי חיים שידחו חוזרים ונראין, ולדידיה קריבה הך בהמה כשחזר ולקח חליה (קדושין בשנת ופקט טכיס (קדושין
ביחוי מעיקרו. כגון זו שמחסילת הקדישה לה נכחית ליקרב, וחיכה למ"ד דפליג ומתר הין דיחוי אלה בנכלה ונדחה (שם). שאין קרבן תמים מתחלל (ב"מ וד.). וצריך לעשות לו דמים. אם וצריך לעשות לו דמים. אם אין זו של חולין יפה כשל הקדש, מוסיף עליה מעומיו עד כדי דמי

שינויי נוסחאות

א] ש"מ קדושת דמים מדחה וש"מ בע"ח נידחים וש"מ דחוי מעיקרו הוי דחוי אמר (ש"מ) ב בן קרובה ובד"ר קריבה. ג] מהדיש ובד"ר מהדש. ד] חיהו. ג א נתף שיבו לל למתף ב. דן ביסקא ברוב ספרים חופסים כאן פיסקא ואם משאמר תמורת שלמים כר נמלך פשיטא וכרי אמר רב פפא כו', וכן גרים הרגמ"ה ז"ל, וכן משמע פ' מרובה (ב"ה דף ע"ג משתם פי ווודבש לכן קף עד ב ע"ב, וע"ש בפנ"י) וכדכתבינא לעיל (כה ע"ב), אבל רש"י ז"ל גריס לה לעיל, (וע"ש בשיטה ד"ה פשיטא), ול"ע כנ"ק פ' מרונה. (ש"מ): סן זו חליפי זו (ש"מ) ת לנושות לו דמים נושים זו אמר יון נעשות דו לנויט (ש"ח) יון מנונ הליפי זו. אות ת' נמחק (ש"ח) ק] דעתך דתחת לישנא (ש"ח) ע] סיפא. ל"א קדשים בה"ב [מין מיתפסי פדיונן והתניא קרבן ילאו מית שפף פדיון והמים קרכן (מו"ם) קדשי בדה"ב שלינן קרכן (מ"ם) ין דיה ב"ח ל"ל קודם דיה קדושה (צ"ק) ילו) לעולם דלא הוה מ"ד דלהוי דחויה לגמרי אלא וכו'. י"א ומדמי ליה ממובח ולא מייל עלה אלא הדושת דמים דדמי כאילו מתדים חלי דמיה ומדחה אחרם המזבח דלא קריבה לעולם, וה"ג בכריתות דף (כן ע"ח) דקדושת דקתני ותמורתה למים מתנום לקטפי ותמורטום כיולא בה. ל"א קדושת דמים מדחה כשאינה ראויה לגופה כגון הני דאקדשיה למובח ולא אקדשיה

שמע מינה מדר' יוחנן תלת ש"מ יש דיחוי בדמים. ויש ספרים דגרסי ש"מ קדושת דמים מדחה וי"מ מדחה את התמורה דאינה הריבה כדאמר ותמורתה כיולא בה ולא נראה שהרי בפ' בתרא . דכריתות (דף מ:) גבי מטמא מקדש עשיר שהפריש קן לכבשתו והעני

הואיל ונדחה ידחה וקאמר עלהה ש"מ תלת ש"מ קדושת דמים מדחה והתם ליכא לפרושי מדחה התמורה דהא איו תמורה בעופות אלא ודאי הכי פירושא כמו יש דיחוי בדמים כלומר אפילו בדבר שאין בו אלא קדושת דמים וא"ת מ"מ אינו מתורך התם דהא לא שייכא קדושת דמים בעופות דהא היימא לן ס) (שקלים פ"ד מ"ח) דאין לעופות פדיון י"ל דהתם ה"פ ש"מ יש דיחוי אפילו בדבר דלית ביה קדושת הגוף וה"ה אפילו קדושת דמים אין בה כההיא דמטמא מהדש עשיר שהפריש הן כו׳ וא"ת מאי קמ"ל ר' יוחנן כולהו נמי שמעינן בפרק מי שהיה טמא (פסחים דף נח.) על המפריש נקבה לפסחו והאמר עלה ש"מ חלת כו' וא"כ מאי יש קמ"ל ר' יוחנן וי"ל משום דפליגי תנאי בבעלי חיים אי נדחין אי לא ואשמועי׳ דר׳ יוחנן אית ליה כמ״ד בעלי חיים נדחין וא"ת מאי קאמר ש"מ יש דיחוי בדמים וש"מ דיחוי דמעיקרא הוי דיחוי כיון דשמעינן דיחוי מעיקרא היינו קדושת דמים וי"ל דאשכחנא

שפיר דיחוי מעיקרא ס קדיש קדושת

הגוף כגון מומר שאכל חלב והפריש קרבן עליו וחזר בו דהוי דיחוי מעיקרו כאו לכוקדושת הגוף שהרי אין הדיחוי על ידי קרבן אי נמי כההיא דפרק התערובות (זכחים דף עח.) דתנן דם שנתערב במים אם יש בו מראה דם כשר ודייק עלה בגמ' א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן לא שנו אלא שנפלו מים לתוך דם אבל אם נפל דם לתוך מים ראשון ראשון

אמר אביים הכל מודים היכא דאמר אחציה עולה וחציה מעשר דברי הכל עולה קריבה היכא דאמר חציה תמורה וחציה מעשר מאי תמורה קריבה שכן נוהגת בכל הקדשים או דלמא מעשר פ קרובה שכן פ מקדיש לפניו ולאחריו סיתיקו: מתני׳ יהרי זו תחת זו תמורת זו החליפת זו הרי זו תמורה זו מחוללת על זו אין זו תמורה יואם היה הקדש בעל מום יוצא לחולין וצריך לעשות יו דמים: גמ' למימרא דתחת לישנא דאתפוסי הוא ורמינהו הקדשי בדק הבית אמר יו חליפת זו תמורת זו לא אמר כלום תחת זו מחוללת על זו דבריו קיימין ואי סלקא דעתך ₪ לישנא דאיתפוסי היא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא יו [א] אמר אביי תחת משכחת לה לישנא דאיתפוסי ולישנא דאחולי לישנא דאתפוםי דכתיב ואם

זו תמורת זו וחליפי זו: לא אמר כלום. דלשון תמורה הוא ואינן עושין תמורה כדאמרינן בפ"ק (לעיל יג.) ילאו קדשי בדה"ב כו': זו סחס זו מחוללם על זו דבריו היימין. וילא ההחדש לחולין וזה נכנס תחתיו שקדשי ב"ה נפדין אפילו תמימין אלמא תחת לישנא דאחולי הוא. ל' ירושל' מי תפסן פדיונן כלומר מי עבדי תמורה:

יוקדושת דמים מדחה. המקדיש בהמה לדמים בשעה שאינה ראויה

לגופה כגון הכא דכי אקדשה לפלגא לא אקדשה אלא לדמי ומדחי לה

ממזבח לעולם יאז יבוס"ד דלא חייל דיחוי אלא אמידי דאקדשיה למזבח

ונדחה: בעלי חיים נדחין. ים ואע"ג דהדר מיחזו אידחו לעולם משום

דיחוי יד קמאי: דיחוי מעיקרא. כגון

זו שמתחלת החדשה נדחית הוי דחוי

ופלוגתא היא דאיכא למ"ד (סוכה לג.)

נראה ונדחה שוב אינו חוזר ונראה

אבל דיחוי מעיקרא לא הוי דיחוי:

חליה עולה וחליה מעשר דברי הכל

עולה קרבה. אפילו נתכוון מתחלה

לכך דלא חשיבא מילתא בתרייתא מידי

דאין מעשר קדוש כה"ג אלא דרך מנין

שוויהא הוא עשירי וה"ה גמי אם אמר

חליה עולה וחליה תמורה לא חיילא

תמורה לגבי עולה דלא קאי שום

בהמה גביה שהוא מימר בה: אלא

חליה מעשר וחליה תמורה. עם וחרוייהו

כי הדדי נינהו הי חיילאים: ממורה

נוהגת בכל יתו: בותבר' סחם זו סמורם

זו חליפי זו. לשון תמורה נינהו:

מחוללת. לשון חילול הוא ולא אמר

כלום שאין בהמת קדש תמימה יולאה

לחולין: לעשות לו דמים. שתהח

אותה של חולין שוה כאותה של הקדש

שהוא מחלל עליה ולא יתאנה החקדש:

גבל' התפוסי. בתמורה: קדשי בדק

הבים. אם העמיד בהמת חולין ואמר

בטל ואע"ג דיש בו מראה דם וכה"ג מצינו דיחוי מעיקרו בקדושת הגוף וא"ת כיון דאית ליה לר' יוחנן דיחוי מעיקרו הוי דחוי אמאי נקט ר' יוחנן גופיה בפ״ק דובחים (דף יב:) ובפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מו.) אכל חלב והפריש קרבן והמיר דת וחזר הואיל ונדחה ידחה נימא אכל חלב והמיר דת והפריש קרבן ואשמעינן רבותא טפי דאפי׳ דחוי מעיקרו הוי דחוי וי״ל ישמשום אידך דאמר התם אכל חלב והפריש קרבן ונשתטה וחזר ונשחפה נקט נמי הכי דבההוא לא מצי למינקט נשתטה והפריש קרבן דשוטה אין בהפרשתו כלום וא"ת היכי מצינו למימר דרבי יוחנן אית ליה דיחוי מעיקרו הוי דיחוי האמר בפ׳ שני שעירי (יומא דף סד.) דידטעמא דבעלי חיים אינן נדחין דיליף ממחוסר זמן ואידך מחוסר זמן לא אחזי הא אחזי משמע דהא ישדקסבר דבעלי חיים נדחין ס"ל דאין דחיה אלא היכא דאחזי מעיקרו וא"כ מנא ליה דדיחוי מעיקרו הוי דיחוי וו"ל דיש שם שיטה אחרת מדבעלי חיים אינן נדחין מקרא דמום בם לא ירצו ולא ילפינן ליה ממחוסר זמן ולפ"ז מצינו למימר דאית ליה דחוי מעיקרו הוי דחוי והא פו (דהוא קאמר) התם מחוסר זמן לא איחזי היינו מקמי דהוה ידע קרא דמום גם וא"ת הרי ההיא דפ' בתרא דכריתות (דף כו: כת.) דאמר רבי אושעיא מטמא מקדש עשיר שהפריש קן לכבשתו והעני הואיל ונדחה ידחה וקאמר עלה ש"מ תלת כו" כי הכא ופריך עלה מר"ש דקאמר המפריש נקבה לפסחו וילדה זכר הוא עלמו קרב פסח ונימא הואיל ונדחה ידחה והתם קשה טובא חדא אדפריך לרבי אושעיא נפרוך נמי אמילחא דר׳ יוחנן ועוד אדמוחיב ליה מר״ש נסייעיה מרבנן דפליגי עליה דר״ש ואמרי חרעה עד שחסחאב ותמכר ויביא בדמיה פסח ונהי נמי דהכי י₪ קמשני מ״מ מה ס״ד דמקשה וכי לא הוה ידט שיתרץ לו כן ועוד אדפריך מר״ש דברייתא נפרוך מר״א דמסני׳ דפירקין דלעיל ואלו קדשים (דף ימ:) דמנן בהדיא המפריש נקבה לעולמו וילדה זכר ירעה כו׳ רבי אליעור אומר הוא עצמו יקרב עולה ישוי"ל דס"ל למקשה דטעמא דר"ש דאמר במפריש נקבה לפסחו וילדה זכר דהוא עלמו קרב פסח היינו משום דאזיל לטעמיה דאמר בפ׳ ואלו קדשים (דף יט:) גבי ההיא דתנן המפריש נקבה לאשם ירעה כו׳ ר״ש אומר תמכר שלא במום ופריך בגמ׳ עלה למה לי תסתאב תמכר שלא במום דכיון דלא חזי למילחיה היינו מומו ומשני א"ר יהודה אמר רב היינו טעמא דאמר מגו דנחתא לה קדושת דמים נחתא לה קדושת הגוף וטעמא דר"ש מפרש דסבר דכל מידי דלא חזי לגופיה לא נחתא לה קדושת הגוף ומש"ה פריך מר"ש אההיא דמטמא מקדש עשיר שהפריש קן דלית בה קדושת הגוף וליכא למימר ליסייעיה מרבנן דעד כאן לא פליגי רבנן אלא במפרים נקבה לפסחו ומפרים נקבה לאשם מהאי טעמא דמגו דנחתא לה קדושת דמים נחתא לה קדושת הגוף אבל בההיא דמטמא מקדש לא שייך ביה האי טעמא דקדושת דמים לית בהן דבעופות לית בהו פדיון שומיעקרא מקדושת מובח דלא הן ולא דמיהן קרבי ובהא אפילו רבנן מודו ולה"ג ניחא דלא פריך אמילתיה דרבי יוחנן דשייך ביה שפיר מגו דנחתא לה קדושת דמים נחחא לה קדושת הגוף וא״כ אי הוה מותיב מינה מר״ש ה״א אדמותיב מר״שמעון ליסייעיה מרבנן ומש״ה נמי ניחא דמותיב מר״ש דברייתא ולא מר״ אליעזר דמתני׳ משום לאדמסתבר ליה לס מר׳ אליעזר דטעמא דר״ש משום דאזיל לטעמיה דההיא דמכילמין פ׳ ואלו קדשים (דף יט:) ומשני התם לאו בפלוגתא דמגו דנחתא כו׳ תליא מילתא אלא בפלוגתא דבעלי חיים נדחין ליו ואנן לרבנן אמרי ור״ש הוא דקסבר בעלי חיים אינן נדחין: אמר אביי הכד מודים דאי אמר חציה עודה וחציה מעשר דברי הכד עודה קריבה. פירש רש״י אפילו נתכוון תחלה לכך דלא חשיב מילתא בתרייתא מידי דאין מעשר קדוש כי האי גוונא אלא דרך מנין ליו והוא היה עשירי וה״ה אם אמר חליה עולה וחליה חמורה לא חיילא

סמורה גבי עולה הואיל ולא קיימא שם בהמה גביה שימיר בה אלא חליה מעשר וחליה תמורה דתרוייהו כי הדדי נינהו היא חיילא עכ"ל וקשיא דאפילו אם כולה מעשר אין בדבריו כלום ועוד מאי או דלמא מעשר קריבה כו׳ הא לא קריבה ולא קדשה אלא במנין ופר״י דמיירי באדם המעביר נאנו תחת השבט ואמר משתנא עשירי מן הדיר תהא חליה עולה וחליה מעשר דברי הכל עולה קריבה דקדושת הפה שהקדישה לעולה עדיפא מקדושת מעשר שאינו יכול לחול אלא על ידי מנין עשירית והעברת שבט דדוקא בעולה ושלמים פליג לה(ר"ש) ואמר דחלו שניהן דלא אלימא כולי האי קדושת זה מזה אבל בעולה ומעשר דאלים קדושת עולה ועדיפא מאד מקדושת מעשר ד״ה כוונתו לעולה וא״ת אמאי לא אמר דברי הרב ודברי החלמיד דברי מי שומעין כדאמרינן לעיל בריש פירקין גבי בכור ותחול מעשר ולא עולה וי"ל דהתם כשאמר בבכור עם יציאת רובו יהא עולה אבל הכא מיירי שאתר עם יציאת מיעוטו יהא עולה ומעשר דלא חל עליה קדושת מעשר עד יציאת רובו:

הני דאקדשיה למובח ולא אקדשיה אלא לדמי ומדחה לה ממובח לעולה דלא הוה ס"ד דלהוו דחויה לגמרי אלא אמידי דאקדשה למובח ונדחה. כן מלאתי בנליון רש"י כ"י (ש"ט) יבן ולא מימא דלא ליהוי דיחוי ל"ק, ס"ד ל"ל דס"ד, (הגר"א) יבן דאע"ג דהדר מימוו כי הכא דכי חזר ולקחה הויא חזרה אפ"ה אידמו להו לעולה (ש"ט) ידן קמאי ל"ל קבוא, (יעב"ץ) עון והוא הי' עשירי (צ"ש) עון ממולה דתרוייהו כי (ש"ט) יון מילא מ"ל קוועם ממורה ממולה אלא"כ בהממ קדש לפניו והשמא אמ"ל דקדושה

א חיילא עד שיעשר כמו דפי׳ בקונטרס. ונראה דכשהעביר העשירי אמר ביציאת רובו תהא חציה עולה וחציה מעשר ואמר כולה עולה דאפילו לרי יוסי דאמה בעולה בקוננטה נולאוו בשברה והסטי האם ביאהו בהוא הוא הוא היו הדובה האם ביא האם ולהיום האם דאפילו לרי יוסי דאמה בעולה ושלמים חילא הרוייתו הכא מודה שתקרב עולה דקדושתה חמורה שכן כליל וקדושתה על פיו משאיכ במעשר, ואף על גב דאמר לעיל דברי הרב כו' ה"מ בככור ועולה שקדושתם שוה זה כליל וזה קדושתו מרחם אבל עולה ומעשר לא. לשון תור"ה ש"מ וכו' אבל בההיא דמממא מסדש לא שייד ביה האי מעמא דסדושת הגוף וכו'. וז"ל הר"י ז"ל בגליוז בכרתות אבל בעשיר ים די היה בים היה בשהיא בשבט בקו כי אם יך יהוא שכער אין היה הוא היה לבייק ביהות הגבר ביהות הגבר ביהות האבר ביה שהפריש קו לא דלא נתחא ליה קדועה הגוף הלא שייך לומר מגו דמהי רק בבהמה דכי נתחא קדושה הגוף אית לה פריון, אבל בעוף אי נתחא קדושה הלא במנין, ול"צ חדא דאפילו אמר כולה מעשר לא חיילא, ועוד מאי אמר בסמוך חציה תמודה וחציה מעשר הלא תרוייהו

הגהות הב"ח

(A) גמ' ש"מ תלת ש"מ בעלי חיים נדחין וש״מ קדושת דמים מדחה וש״מ לחוי:

רבינו גרשום ש"מ רעלי חיים שאיז רהז מוח

ימים היא ומדחה הקרבה. וש"מ יחוי מעיקרא. כגוז זו שנדחית דחוי דסד"א דנראה ונדחה שוב אינו נראה אמרינן אבל דחוי מעיקרו לא הוי דחוי לגמרי קמ"ל דהוי דחוי: דברי הבל טולה. מעיקרו לא הרי דוורי לגמרי קמ"ל דהוי דחוי: רברי הכל עולה. אפילו לר' יוסי דחציה מעשר לא קדיש דמעשר אינו קדוש אלא בשעת יציאתו מתחת השבט זעשירי: אכל היכא דאמר חציה תמורה וחציה מעשר. דלא אמר תמורה וחציה מעשר. דלא אמר כראוי לא על תמורה ולא על מעשר דאין אדם אומר הרי זו תמורה סתם אא"כ אמר תמורה ותחת) זו וכן אין אדם יכול לומר הרי זה מעשר אלא בשעת יציאתו מן הדיר. והיכא דאמר סתם הכי חציה תמורה וחציה מעשר מאי לשום איזה יקרב: תמורה יקרב שכז נוהגת כו': שכז מקדש לפניו . לאחריו. כדתנו קרא י. ראשון: לא **נצרכה**. אע״ג דנמלך בתוך כדי דבור בכדי שאילות שלום ³) הרב לתלמיד: מהו שלום לי הוב לותמין: בהו דתימא כדבור דמי. והאי דשתק ונמלך דעיוני קא מעיין הוא מה היה דעתו לומר כדי לשתף עם עולה וליהוי דבריו קיימין רליהוי תמורה עולה ושלמים ממ"ל דלא: מי שאמר על בהמה שון תמורה. דתמורה וחליפין בתיב בפירוש לא יחליפנו ולא מיר: אבל אמר זו תהא מחוללת על זו אין זו לשון תמורה. ולא לקי: ואם היה הקדש בעל מום. ואמר זו מחוללת על זו: יצא 'חולין. ונכנס זו תחתיו דהרי זו מחוללת על זו משמע תצא יתכנס זו ובודאי כשהקודש הוא ותננט וו ובודאי כשהקודש הוא תם וראוי להקרבה ואמר הרי זו מחוללת על זו אין בדבריו כלום ולא יצא הקודש לחולין אבל כשהוא בעל מום יוצא אבל כשהוא בעל מום יוצא לחולין ונכנס זה תחתיו: וצרין לעשות לו רמים. לקודש כדי שיהא זה שנכנס תחתיו שוה לו בדמים שלא יתאנה הקודש: ואי ס׳ד דתחת לישנא דאיתפום. בתמורה משמע: ורמינהו בקדשי ברק הבית אם אמר תמורת זו בתמורה לא אמר בלום. לקדטי בדק הבית אין עושה תמורה: אבל אם אמר זו תחת זו או זו מחוללת על זו דבריו קיימין. דאין זה לשון תמורה אלא לשון אחולי תצא זו ותכנס זו וא יסיד דתחת לישנא דאתפוסי בתמורה הוא: מאי שנא רישא (דאמר לא אמר כלום) ומאי שנא סיפא. ואמאי דבריו קיימין: "א קדשי בדק הבית מי תפסי פדיונן כלומר מי תפסי תמורתן:

א) גרסת רבינו כאן פשיטא וכו׳ לי׳ר פפא לא נצרכה וכו׳ וכדלעיל טי ל פפט לא למכם אכן אכל אכל לכלפיל כט ע"יב ועי" בש"מ שם. ב) ע" ב"ק עג ע"יב וע"יע בחוי לעיל כה ע"יב ד"יה לא נלרכא ובש"יך חו"מ

ס׳ רכה ס״ק כה.